

HÍRMONDÓ 2020/6

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában olvashatnak egyesületünk fokozatos újrányításáról, egy 28 éves siketvak fiatalember inspiráló történetéről, a magyar jelnyelvi törvény lehetséges változásairól, valamint további hírekről, érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK	2
Információk egyesületünk fokozatos újrányításáról.....	2
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI.....	4
”A tovább haladás iránti vágyam nagyobb, mint a félelmem.” – Javier García Pajares inspiráló története	4
HÍR, ÉRDEKESSÉG	7
Módosulhat a magyar jelnyelv használatáról szóló törvény	7
Jelnyelvi tájékoztató videók az ELTE Egyetemi Könyvtárától	9
Összefüggés lehet a D-vitamin és a koronavírus között	10
Felcsapott birkapásztornak a robotkutya	10
Több, mint száz kilométerrel lett rövidebb a Duna	11
Hogyan kapják a betegségek a nevüket?	11
Június 4-ével megváltozott Csongrád megye neve	13
Távolságtartó cipőt készített egy kolozsvári cipész	14
Mióta van jelen hazánkban a koronavírus?	14
Új módszer adhatja vissza a vakok látását	15

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Információk egyesületünk fokozatos újraindításáról

A koronavírus járvány miatt bevezetett korlátozások fokozatos enyhítésével egyesületünknel is megkezdődött az újraindulás. Részlegesen újra fogadunk ügyfeleket, ennek részleteit az alábbiakban olvashatják.

Érdekvédelmi és információs irodánk **június 30-án** nyit ki újra, heti két alkalommal, kedd délelőtt és csütörtök délután. Az érdekvédelmi iroda ügyeleti rendje azonos a jelnyelvi tolmácsszolgálat ügyfélfogadási idejével:

Kedd: 09:00 -13:00

Csütörtök: 12:00 -16:00

A személyes ügyfélfogadás előzetes időpont-egyeztetéssel történik. Az előzetes bejelentkezést az alábbi telefonszámokon lehet megtenni **hétfőtől péntekig 10 órától 15 óráig:**

a 06-1-361-2007-es telefonszámon Katona Andreánál, vagy

a 06-20-960-7259-es számon Kimlei Gábornál.

E-mailben: siketvak@siketvak.hu

Személyi segítő és kísérő szolgálatunk 60 évnél fiatalabbak számára vállal segítséget, indokolt esetekben. Ezek közé tartozik az élelmiszerboltok, drogériák látogatása, vagy a hallókészülékhez szükséges elemek beszerzése. A megfelelő óvintézkedések betartása – maszkviselés, kézfertőtlenítés – mindkét fél részére kötelező. Személyesen a lakóhelyhez legközelebb eső boltokba tudnak kollégáink kíséretet vállalni, de ha szükséges, online bevásárlások lebonyolításában is tudnak segíteni. Ha akár a kísérő, akár a kliens koronavírus fertőzés tüneteit észleli magán, vagy érintkezett fertőzött beteggel a találkozást megelőző két hétben, a megrendelést le kell mondani.

Egészségügyi intézményekbe (kórház, rendelőintézetek) nem vállalnak még kíséretet.

Munkatársaink az alábbi elérhetőségeken várják megkereséseiket:

Molnárné Katona Eszter: (tel.: 06-30-443-7532)

Miklós Csilla: (tel.: 06-20-960-7409).

Elemi rehabilitáció: Személyes találkozást igénylő, elemi rehabilitációs szolgáltatásainkat elsőként 60 év alatti ügyfeleinknek ajánljuk meg. Ez alól kivételt képez a szociális ügyintézés.

Elérhetőségeink:

E-mail: kiralyhidi.dorottya@siketvakrehab.hu

Telefon/sms: 06-30-482-8085

Akikkel aktív munka folyt a kijárási korlátozás előtt, azokkal a rehabilitációs tanárok veszik fel a kapcsolatot, és egyeztetnek a munka folytatásáról.

Akik online foglalkozásokon vettek részt, informatika vagy pszichológiai tanácsadás, kérjük, vegyék fel a kapcsolatot tanárunkkal, a munka az egyeztetések alapján folytatódik majd. Pszichológusunkkal, Fazekas-Pongor Balázssal a fazekasbal@gmail.com címen lehet egyeztetni.

Szociális munkát igénylő ügyeket a fenti elérhetőségek egyikén jelezzék, és Tárkányi Edit munkatársunk megbeszéli Önökkel a további részleteket.

A Mindennapos tevékenységek (MT), illetve a tapintható írás-olvasás órákat otthoni oktatás keretében vállalják munkatársaink, ezzel is elkerülhetők az utazással járó kockázatok.

A látás, - és hallásvizsgálatok, tréningek megszervezését kollégáink egyeztetik Önökkel, de itt is van lehetőség az otthontanításra, épp úgy, ahogyan a kommunikációs készségfejlesztés esetében.

Az alapvető óvintézkedések betartására természetesen oda kell figyelni, és tünetek észlelése esetén – legyen szó akár a trénerről, akár az ügyfélről – a foglalkozást le kell mondani.

Jelnyelvi tolmácsszolgálatunk munkatársai június 4-től tartanak személyes ügyfélfogadást, heti 2 alkalommal:

Kedden: 09:00-13:00

Csütörtökön: 12:00-16:00

Ügyfeleink részére a maszkviselés és a kézfertőtlenítés kötelező. Kérjük, mindenki egyénileg mérlegelje saját kockázati tényezőit (érintkeztek-e beteggel, voltak-e egészségügyi intézményben, járnak-e már dolgozni, és ha igen, hová, stb).

Személyes találkozást nem igénylő segítségnyújtáshoz munkatársaink online is rendelkezésükre állnak.

A személyes ügyfélfogadáson való megjelenés előtt kérjük, keressék munkatársainkat a www.svoe-tolmacs.hu oldalon található elérhetőségeken.

A jelenlegi működési szabályzatot az egyesület vezetősége kéthetenként felülvizsgálja az aktuális járványügyi helyzet figyelembevételével.

Összeállította: Szerkesztő

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

”A tovább haladás iránti vágyam nagyobb, mint a félelmem.” – Javier García Pajares inspiráló története

Javier García Pajares 28 éves fiatalember. 13 éves volt, mikor hallása romlani kezdett, látáscsökkenését pedig 15 esztendőskorában diagnosztizálták. Jogi, - és üzletvezetői diplomát szerzett az Universidad Autónoma de Madrid tanulójaként.

Jelenleg jogi tanácsadóként dolgozik az ILunion-nál, és a spanyol siketvakokat tömörítő szervezet, a FASOCIDE Ifjúsági Bizottságának elnökeként is tevékenykedik 2019 januárja óta.

Az alábbiakban a vele készült interjút olvashatják.

FASOCIDE: Melyek azok az akadályok, melyek a legerőteljesebben befolyásolják egy siketvak fiatal életét?

Javier: Úgy gondolom, a legkomolyabb nehézség a többi ember negatív hozzáállásából fakad. Amikor valamilyen akadállyal kerülsz szembe, az általában nem több, mint egy korlát, ami mögül képes vagy kitörni. Ám a környezeted negatív attitűdjeivel nem tudsz mit kezdeni. Tisztában vagyok azzal, hogy időről időre kommunikációs problémákba ütközhetek. Ennek az az oka, hogy nem mindenki tudja, miként lehet velem kommunikálni. Gyakran találkozom olyan emberekkel, akik azt mondják: „Majd valamikor megtanuljuk...”, és olyanokkal is, akik kérnek: „Taníts meg rá!” Egészen biztos vagyok abban, hogy az utóbbi gondolkodásmód megváltoztathatja a világot.

FASOCIDE: Az utóbbi években a spanyol siketvak fiatalok vezetője lettél és ezt a hegymászás iránti szenvedélyednek köszönheted. A látás, - és

hallássérülésed jelentkezése előtt is végeztél már ilyen sporttevékenységet? Mivel bátorítod magad, hogy meg tudd tenni mindezeket? Hogyan változtatta ez meg az életedet?

Javier: A siketvakságomnak köszönhetően kezdtem el mászni. Ez furcsán hangozhat, de José Antonio, az O.N.C.E. pszichológusa volt segítségemre abban, hogy a sziklamászáson keresztül újra tudjam gondolni az életemet. Ez röviddel a siketvakká válásom után történt. Péntek reggelenként együtt másztunk, és eközben megtapasztaltam, hogy annyira magasra juthatok fel, amennyire csak akarok. Tíz évvel később aztán újra találkoztam José Antonio-val, és tettem egy nagy lépést a sziklamászástól a hegymászásig. Ez a tevékenység megtanít egy nagyon fontos leckét, mely metaforája is lehet az életnek. Kítűzöl magad elé egy célt, nagy erőfeszítést teszel annak érdekében, hogy meg is valósítsd, miközben nem felejtet el élvezni az odáig vezető utat.

FASOCIDE: A hegymászás közben szerzett élményeid közül melyik a legjelentősebb számodra és miért?

Javier: Az emberek elképedtek, mikor meghódítottam hét, négyezer méter feletti hegycsúcsot az Alpokban, nagyjából hat nappal ezelőtt. Ámultak akkor is, amikor elértem az Elbrusz tetejét, mely Európa legmagasabb hegye. Felértem oda, annak ellenére, hogy az orosz túravezetőknek vissza kellett fordulnia, mert teljesen kimerült. Az az igazság, hogy bármelyik hegyen bajba kerülhetsz, függetlenül attól, hogy milyen magasan vagy. Úgy éreztem, mintha hatalmas ütések érték volna a földet, pár méterre onnan, ahol éppen álltam és féltem, amikor a jég megrepedt a lábam alatt, mert tudtam, hogy akár ötven métert is zuhanhatok. Úgy hiszem, a teljesítményemet az képes még és még fokozni, hogy a tovább haladás iránti vágyam nagyobb, mint a félelmem.

FASOCIDE: Milyen segítséget kaptál annak érdekében, hogy részt tudj venni ilyen dolgokban és hogyan tudtad elérni ezeket a szép eredményeket?

Javier: A pozitív attitűdök megváltoztatják a világot, és José Antonio kétségtelenül ilyen beállítódású. Segítő kezet nyújtott nekem és azóta rendszerint ő a túravezetőm. Általában előttem jár, hogy vezessen. Egy másik ember mögöttem halad, hogy mind teljesebb biztonságban legyenek, míg egy harmadik személy, Cristina, a FASOCIDE által mellém rendelt jelnyelvi tolmácsoló a gördülékeny kommunikációs folyamatot segíti elő. Mindennek a pénzügyi vonzata is gyakran téma köztünk, hiszen a hegymászás általában nagyon sok kiadással jár. Egy lelkes csapatot alkotunk, és az a fő célunk, hogy élvezzük, amit csinálunk, és ezt megosszuk másokkal, ám sok időt fordítunk arra is, hogy pénzügyi alapot próbáljunk szerezni tevékenységünknek. Mindazonáltal a

költségek legnagyobb részét magunk álljuk, mert a hegymászás a szenvedélyünk.

FASOCIDE: Végzel, vagy szeretnél végezni másfajta sporttevékenységet is?

Javier: A projektünk a hegymászással indult, de apránként elkezdünk nyitni más sportágak felé is. A múlt évben lehetőségem volt arra, hogy kipróbáljam az ejtőernyőzést. Számomra az ugrás azt jelentette, hogy elengedtem a félelmeimet annak érdekében, hogy követhessem az álmaimat. Ezen túlmenően voltam sportmászáson és tradicionális sziklamászáson is, hogy megtaláljam a számomra legjobban tetsző mászási formát. A közeljövőben pedig nyíltvízi úszáson szeretnék részt venni. A növekedés, fejlődés lehetősége ott van mindenütt, csak keresned kell.

FASOCIDE: Te álmodtad meg az "Un mundo con sentido" (Egy világ, melynek van értelme) elnevezésű projektet, az élményeidnek köszönhetően. Mondanál nekünk néhány dolgot róla? Mik a főbb célkitűzései?

Javier: Az "Un mundo con sentido" egy személyes önfejlesztő projekt. Lényegében egy platform, melyen keresztül megoszthatod másokkal az életből nyert tapasztalataidat, gondolataidat. Célja a fizikai és pszichológiai korlátok áttörése, a figyelem felkeltése a siketvak személyekre, valamint a fogyatékosággal élőkkel kapcsolatos sztereotípiák felszámolása. Fontos továbbá, hogy bátorítsuk az embereket, hogy érezzék jobban magukat a bőrükben és, hogy követeljük az univerzális jogot az utazáshoz, sportoláshoz és ahhoz, hogy élvezhessük a természet közelségét. Két dolgot mindig észben kell ehhez tartani: hogy élvezzük önmagunk társaságát és azt, hogy nyissuk ki saját világunkat.

FASOCIDE: Szerepel új projekt a hosszú, vagy a rövidtávú terveid között?

Javier: Vannak a 2020-as évre hegymászással kapcsolatos terveink. Ezek közül a legjelentősebb talán az, hogy megmásszuk a Kilimandzsárót, mely Afrika legmagasabb hegye. Tervezünk egy, még erősebben a társadalmi szolidaritásra építő projektet is létrehozni, ennek érdekében két eseményt is megszervezünk idén. Az egyik az lesz, hogy támogatunk egy szociális tevékenységet végző alapítványt. A másik pedig arról szól majd, hogy segítünk valakinek álmai megvalósításában. Azért döntöttünk így, mert a legcsodálatosabb dolog a tanulásban, fejlődésben, ha másokat is hozzásegíthetünk a növekedéshez.

FASOCIDE: Mit üzensz a siketvak fiataloknak?

Javier: Mindig arra bátorítom az embereket, hogy találják meg a „hegyeket” a saját életükben. Arra buzdítok mindenkit, hogy tűzzön ki egy célt maga elé, majd dolgozzon keményen, hogy el is tudja azt érni. Tartsátok észben: utatok során találkozhattok negatív hozzáállással. Ilyenkor azonban gondoljatok arra: ott kint is vannak emberek, épp olyanok, mint ti. Ők már nem látják a korlátokat és tudnak nektek segíteni abban, hogy elérjétek az eget vagy megérintsétek a csillagokat.

Forrás: https://www.deafblindinternational.org/?media_dl=5620

Az interjút a FASOCIDE készítette, megjelent a DBI (Deafblind International) Magazin 2020. áprilisi számában

Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Módosulhat a magyar jelnyelv használatáról szóló törvény

2020. június 4-én került sor az Országgyűlésben a magyar jelnyelvről, és magyar jelnyelv használatáról szóló módosító törvényjavaslat általános vitájára, ahol felszólalt dr. Kósa Ádám, a SINOSZ elnöke, európai parlamenti képviselő, ill. előterjesztőként dr. Tapolczai Gergely, a SINOSZ országos elnökségi tagja, országgyűlési képviselő. Beszédeiket jelnyelven, jelnyelvi tolmácsok közreműködésével tartották meg. A törvénymódosító javaslatról várhatóan még a nyári szünet előtt dönteni fog az Országgyűlés.

Az alábbiakban a jelnyelvi törvény módosításának főbb pontjait ismertetem.

Az eredeti törvény elfogadása – 2009. november 9. – óta több, mint tíz év telt el. Ebben az időszakban több, jelentős előrelépés is történt: a jelnyelvet használó személyek – siketek, nagyothallók, siketvakok – önálló életvitele mind teljesebb módon vált megvalósíthatóvá. Az elmúlt egy évtized ugyanakkor komoly tanulságokkal is szolgált, s ezek tették szükségessé az idei évben benyújtott törvényjavaslat megfogalmazását. Fejlesztésre váró, fontos terület a hallássérült, jelnyelvhasználó gyermekek oktatásának még, és még magasabb szintre emelése, illetve

a foglalkoztatás, ami kéz a kézben jár a kommunikációs akadálymentesség biztosításával.

A Jtv. elfogadása óta minden feltétel adottá vált ahhoz, hogy a jelnyelvből államilag elismert nyelvvizsgát lehessen tenni.

Az Európai Unióban működik egy munkacsoport, melynek feladata, hogy a nemzeti jelnyelveket összehangolja a KER (Közös Európai Referencia) keret szintekkel. A munkacsoport tagja a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége is, mely élen jár a jelnyelvi nyelvvizsgáztatás rendszerének kidolgozásában. A hazai vizsgáztatás feltételét már 12 éve kidolgozták. Ez a KER szintekhez igazodó komplex, írásbeli és szóbeli számonkérésekből áll. A két vizsgarész együtt érvényes, és külön-külön 60% teljesítése szükséges a tanúsítvány kiállításához.

A törvényjavaslat fontos része, hogy tisztázza, pontosítja az egyes szolgáltatásokra jogosultak körét.

Kimondja:

Térítésmentes jelnyelvi tolmácsszolgáltatást az a magyar állampolgársággal, vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, valamint bevándorolt és letelepedett hallássérült, illetve siketvak személy vehet igénybe,

- a) aki magasabb összegű családi pótlékban részesül,
- b) aki fogyatékosági támogatásban részesül,
- c) akinek hallássérülése legalább az egyik fülön meghaladja a 60 dB-t, vagy mindkét fülön a 40dB-t,
- d) akinek a jobbik szemén maximális korrekcióval mért látásélessége (vízusa) 20/60 (0,33) vagy az alatti, a látótér 20 fok vagy az alatti, és hallássérülése legalább az egyik fülön meghaladja a 60 dB-t, vagy mindkét fülön a 40 dB-t (siketvak személy) vagy
- e) akinek fogyatékosága – a BNO-10-es osztályozása szerint – egyidejűleg a H54-es és a H90-es csoportba tartozik.

A módosítási javaslat szövege több bekezdésen keresztül foglalkozik a jelnyelv oktatásának ügyével is.

Annak érdekében, hogy az oktatás biztonságossá váljon – a Jelnyelvi Tolmácok Országos Névjegyzékének mintájára – felállítják a Jelnyelvi Oktatók Névjegyzékét, mely az adattartalom vonatkozásában közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

Furcsa kettősség, hogy a jelenleg hatályos jogszabály alapján jelnyelvet kizárólag jelnyelvszakos pedagógus oktathat. Mindeközben még a

jelnyelv szak kidolgozása sem indult el hazánkban. Így a siket gyermekekkel foglalkozó tanintézményekben nem anyanyelvi jelelők oktatják a tanulókat

A fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény alapján, a fogyatékos emberek oktatáshoz való jogával kapcsolatban a tagállamok kötelezettsége a jelnyelv elsajátításának elősegítése, a hallássérült közösség nyelvi identitásának támogatása.

A módosítandó intézkedések között szerepelt az évi 120 óra ingyenes jelnyelvi tolmácsolási keret emelése is, erre azonban a koronavírus járvány okán nincs lehetőség.

Forrás: <https://www.parlament.hu/folyamatban-levo-torvenyjavaslatok>
<https://sinosz.hu/jelnyelvi-torveny-modositasanak-altalanos-vitaja-zajlott-orzaggyulesben/>

Összeállította: Szerkesztő

Jelnyelvi tájékoztató videók az ELTE Egyetemi Könyvtárától

Az ELTE Egyetemi Könyvtára, és a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége közös munkával videósorozatot készített. Ennek témáját a koronavírus járvány miatt ideiglenesen bezárt könyvtárak aktuális, és online elérhető szolgáltatásai adják. Az ismeretterjesztő felvételek értelmezését magyar nyelvű felirattal is könnyítik.

A sorozat első két része elérhető az alábbi linkekre kattintva:

<https://sinosz.hu/koronavirus-hogyan-hasznalhatod-zarva-tarto-konyvtarakat-1-resz/>

és

<https://sinosz.hu/koronavirus-hogyan-hasznalhatod-zarva-tarto-konyvtarakat-2-resz/>

A járványvédelmi korlátozások fokozatos enyhítését, s az ebből adódó helyzetet követve készülhetnek még további videók is a témában, erről egyeztetések folynak az együttműködő felek között.

Forrás: <https://konyvtar.elte.hu/hu/cikk/jelnyelvi-tajekoztato-videok>

Összefüggés lehet a D-vitamin és a koronavírus között

Ír kutatók szerint azokban az országokban érezte súlyosabban a hatását az új típusú koronavírus, ahol sokaknak alacsony a szervezetében a D-vitamin szint. Úgy vélik: ez a vitamin nem csupán a csontokra, és a vázizomzatra nézve jótékony hatású, de az immunrendszer megfelelő működésében is fontos szerepet játszik. Szabályozza annak citokinválasztát, és a citokinvihart, vagyis az immunrendszer gyulladásra adott túlzott – és veszélyes – válaszánaak a megakadályozásában is segíthet.

Úgy találták: Írországban elterjedt a D-vitamin hiány, főként a túlsúlyosak, a diabéteszben, magasvérnyomás-betegségben szenvedők, valamint a férfiak és az idősothonokban élők körében. Az pedig mára már köztudott, hogy a koronavírus épp ezekben a csoportokban okoz gyakrabban súlyos tüneteket, komplikációkat.

A D-vitamin szint, és a COVID-19 betegség súlyossága közti összefüggés még további bizonyításra szorul, az azonban beigazolódni látszik, hogy a napi D-vitamin bevitel jelentős védelmet biztosíthat a legsúlyosabb tünetek kialakulásával szemben.

Forrás: <https://infostart.hu/tudomany/2020/05/17/osszefugges-mutatkozik-a-d-vitamin-es-a-covid-19-kozott>

Felcsapott birkapásztornak a robotkutya

A Boston Dynamics által tervezett robotkutya különleges szerkezet. Az eredetileg mentési műveletek végzésére létrehozott „mesterséges állat” megállta már helyét a tűzoltóknál, a katonaságnál, a közelmúltban pedig kiderült róla: birkapásztorként is nagyszerűen alkalmazható.

Érdekes kérdés volt, hogy a kutya milyen színvonalon tudja ellátni új feladatát, de az is, hogy a birák miként reagálnak rá. A nyáj végül elfogadta mesterséges „juhászát”. A gép pedig úgy terelte őket, mint egy nagy tapasztalattal rendelkező, öreg puli.

Forrás: https://player.hu/tech-3/felcsapott-birkapasztornak-a-robotkutya/?utm_medium=push&utm_source=pushpushgo&utm_campaign=CampaignName

Több, mint száz kilométerrel lett rövidebb a Duna

A folyó szemmel láthatóan magán viseli az emberi beavatkozás nyomait. A 19. század óta nem csupán hosszából, de szélességéből is veszített. A bajor tartományi hivatal által közölt folyómeder-kutatásból kitűnik: az elmúlt két évszázad során mintegy 134 kilométert veszített hosszából, és kb. negyven százalékkal lett keskenyebb eredeti állapotánál.

„A változásokat olyan emberi beavatkozások okozták, mint a folyókanyarulatok megszüntetése, az árvízvédelmi beavatkozások, és a felépült vízlépcsők.” – írták a kutatók.

Megállapították továbbá, hogy a beavatkozások következményeként a folyó hordaléka nem képes eljutni a Duna-deltába. Ehelyett lerakódik a mederben, komoly befolyást gyakorolva a víz minőségére.

A vizsgálattal összefüggésben publikált számok is beszédesek: míg korábban évente 40-60 millió tonnányi hordalék érkezett a Fekete-tengerbe, jelenleg azonban csak 15-20 millió tonna. A hordalék elsősorban a vízerőművek előtti területen ülepszik le, a folyó teljes szakaszának mintegy egyharmadát érinti ez a probléma. A felmérés készítői megoldásokat is javasoltak a hordalékháztartás normalizálásának érdekében: például modern vízerőművek kialakítását, vagy a folyópart megerősítéseinek eltávolítását tanácsolták. Úgy vélik: a mezőgazdaság pedig eróziócsökkentő intézkedésekkel járulhatna hozzá a Duna hordalékszintjének javításához.

Forrás: <https://infostart.hu/tudomany/2020/05/13/tobb-mint-szaz-kilometerrel-lett-rovidebb-a-duna>

Hogyan kapják a betegségek a nevüket?

A történetet, mely a hónapok óta terjedő koronavírus elnevezése mögött áll, alighanem már mindnyájan ismerjük. Mikroszkópos képét nézve úgy találták a kutatók, hogy burokba ágyazott fehérjetüskéi a Nap koronájához hasonlítanak. Minden bizonnyal hasonlóan sokan tudják azt is, hogy az új vírus hivatalos neve SARS-CoV-2, az általa okozott betegség pedig a Covid-19. Ha arra vagyunk kíváncsiak, honnan származik az egyes betegségek elnevezése, számos érdekes összefüggésre lelhetünk, főleg, ha beszélünk latinul.

Rengeteg féle módszer létezik a „névadáshoz”. A rotavírus esetében az elnevezés szintén a kórokozó kinézetéből következik: a „rota” szó latinul kereket jelent, a vírus pedig mikroszkóp alatt egy kerékhez hasonlít.

Vannak olyan betegségek is, melyeket az általuk okozott tünetek alapján neveztek el. Erre jó példa lehet a hepatitis. A szó a latinon keresztül az ógörög hepar, vagyis máj szóból ered, utalva ezzel arra, hogy a betegség májgyulladásal jár.

A tetanusz pedig a görög „tetanos” szóból ered, aminek jelentése: feszültség. A betegségről pedig tudható, hogy gyakran okoz izommerevséget.

Még egy fokkal érdekesebb lehet az az asszociáció, ami a chlamydia megnevezés mögött áll. Az ógörög „khlamus” szóból ered, ami köpenyt jelent. Régen úgy gondolták, hogy az ezt okozó baktérium bevonja a fertőzött sejtek magját.

Az influenza olaszul befolyás. Ez egy évszázadokkal ezelőtti elmélet lenyomatát őrzi, mely szerint a betegségek isteni befolyás alapján lépnek fel.

A malária neve az olasz „malaria” kifejezésben gyökerezik, mely szó szerint rossz levegőt jelent. Eredetileg ugyanis azt gondolták róla, hogy a mocsári gőzök okozzák.

A betegségek elnevezésének gyakori módja az is, hogy a felfedezésük helyszíne alapján azonosítják őket. Az ebola például az Ebola folyóról kapta a nevét, a hantavírus a Hantan folyóról. Az ugandai Zika erdőben felfedezett kórokozót Zika-vírusként emlegetjük, míg a Lyme-kórt az amerikai Connecticutban található Lyme-ban azonosították először. Ez utóbbit kivéve egyébként minden elnevezésnek van jelentése valamilyen nyelven.

Az ebola lingalául fehér vizet jelent;

A hantan koreai nyelven panasz;

A zika pedig a túlnőtt lugandai megfelelője.

2015-ben a WHO is felhívta a figyelmet arra, hogy nem szerencsés népcsoportokhoz, helyhez kötni a betegségeket. Túl azon, hogy előítéleteket szülhet, a turizmusra is negatív hatással lehet. Így történt ez például a MERS (közel-keleti légúti koronavírus) esetében is, melynek elnevezése jelentősen visszavetette a közel-keleti térség turizmusát.

Forrás: <https://index.hu/tudomany/til/2020/05/15/koronavirus-nev-latin-etimologia/>

Június 4-ével megváltozott Csongrád megye neve

Trianon századik évfordulójától, 2020. június 4-étől Csongrád megye neve megváltozott. Ettől a naptól kezdve Csongrád-Csanád megyének hívják.

A lakosságra nem ró külön feladatot a névváltoztatás. A hatóságok bélyegzőit és a névjegykártyákat azonban szükséges lecserélni.

„A döntés történelmileg indokolható, eszmeileg pedig érthető, hiszen a Trianonban szétszakított Magyarország egyesítésének, és összefogásának vágyát szimbolizálja.” – mondta Juhász Tünde még május végén, azon a szegedi rendezvényen, melyen a döntést bejelentették.

A törvényjavaslat nem újkeletű, hiszen 2017 őszén döntött róla a parlament. Az erről szóló javaslatot Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter Kovács Zoltánnal közösen nyújtotta be.

Miklós Péter történész, a Tornyai-múzeum igazgatója elmondta: a megyerendszer az önkormányzatiság, az autonómia egyik legrégebb kifejeződése, a magyar államisággal egyidős. A szóban forgó területen a modern korban három különböző entitás létezett: Csongrád, Csanád, valamint Torontál megye.

„Ez az ezeréves múlt is indokolja az 1950-ben megszüntetett Csanád vármegye nevének újbóli felvételét” – mondta a történész. A megye mai területének jelentős részét az egykori Csongrád megye adja. 1950-ben ehhez csatolták a modern korban makói székhelyű Csanád megye mintegy felét, valamint a csaknem 10 ezer négyzetkilométeres egykori Torontál vármegye egy kis részét.

Gémes Lászlótól, a Csongrád megyei közgyűlés elnökétől megtudhatták a résztvevők: a megyei önkormányzat erről az alkalomról különleges bronzérme készítésével emlékezett meg. Ennek átmérője 6 cm. Előlapján Csongrád-Csanád megye címere látható az új elnevezéssel együtt. Hátoldalán a megye körvonala egykori és mai megyeszékhelyekkel, valamint a megyék pajzsait is felfedezhetjük rajta.

Forrás:

https://index.hu/belfold/2020/05/25/trianon_100._evfordulojan_megvaltozik_csongrad_megye_neve/

Távolságtartó cipőt készített egy kolozsvári cipész

Grigore Lup cipésmester Kolozsváron dolgozik. Kisvállalkozása megérezte a koronavírus járvány hatását. Ezért jutott arra a döntésre, hogy speciális módon hívja fel a figyelmet a távolságtartás szabályának fontosságára ezzel is elősegítve a járványhelyzet mielőbbi elmúlását. Egyedi tervezésű cipőt alkotott, melynek orra rendkívül hosszú. Olyannyira, hogy viselője senkihez nem tud fél méternél közelebb lépni. A különleges lábbelinek 70-es a legkisebb mérete. Ennek ellenére könnyű, nem jelent különösebb kihívást járni benne. Az ugyanakkor biztos, hogy tulajdonosa feltűnő jelenség lesz az utcán. Grigore Lup arra is gondolt, hogy esetleg ősszel visszatér a koronavírus-járvány, ezért elkészített egy téli változatot is. A mester a Dejeanul.ro lapnak elmondta: az egyedi darabok elkészítése rendkívüli munka, - és anyagigényű. Két kaptafából kellett hozzá megfelelő méretűt gyártani és közel egy négyzetméter bőrt vesz fel. Ebből szinte egyértelműen következik, hogy ára is borsos: egy pár 500 lejbe kerül.

A cipőt egyelőre csak színészek rendelték meg az ország különböző színházaiból, de a cipésmester reméli, hogy akad majd olyan bátor vásárló, aki a hétköznapiakban is viselné.

Forrás: <https://www.maszol.ro/index.php/szajtato/127403-tavolsag tarto-cip-t-keszített-egy-kolozsvári-cipész>

Mióta van jelen hazánkban a koronavírus?

A Nemzeti Népegészségügyi Központ erre a kérdésre kereste a választ. Laboratóriumukban ezernél is több influenzás betegtől vett minta maradt januártól kezdve. Ezeket utólagos tesztelésnek vetették alá: azt vizsgálták, fellelhető-e bennük az új koronavírus. Egyetlen egy volt közöttük, mely pozitívnak bizonyult, ez március 12-én érkezett be.

Müller Cecília elmondta: az az időpont, amikor a vírus Magyarországra érkezett, március 4-e környékére datálható.

A rendőrség elégedett a lakosság óvintézkedések iránt tanúsított magatartásával. Ugy nyilatkoztak: az emberek általában tisztában vannak azokkal a szabályokkal, melyeket be kell tartani. Az üzletek, éttermek és a közösségi terek üzemeltetői odafigyelnek arra, hogy tartsák magukat az előírásokhoz. Időbeni lefutásáról Müller Cecília elmondta: a tetőzés a 15-16. héten volt, azóta a járvány lecsengéséről

beszélhetünk. Az ivóvízben nem terjed, hiszen ha klór éri, pillanatok alatt szétesik. Budapesten azonban a szennyvízben is kimutatták a jelenlétét. Ennek azért van jelentősége, mert ebből arra lehet következtetni, hogy az adott régióban, területen emberek ürítik a vírust. A főváros után a vidéki területen is elkezdődnek az ezzel kapcsolatos vizsgálatok.

A rendőrség hangsúlyozza az önkéntes jogkövetés fontosságát: kéri, hogy továbbra is tartsuk be a még fel nem oldott korlátozásokat.

Forrás: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200602/miota-van-jelen-a-koronavirus-magyarorszagon-fontos-bejelentest-tett-az-operativ-torzs-434936>

Új módszer adhatja vissza a vakok látását

Retinánk nehezen kutatható szerv, melyet még az orvosok is kevésbé ismernek. Június 5-én a Science-ben – a világ egyik vezető tudományos lapja – megjelent egy tanulmány, mely ennek gyógyítását vázolja fel, egy új módszer segítségével. A módszer a kígyók hőlátó képességét veszi alapul.

Az emberi retina működése más élőlényből vett szövetekkel nem modellezhető. Erre jelent megoldást az a módszer, melyet dr. Szabó Arnold egyetemi tanársegéd vezetésével dolgoztak ki a kutatók.

„Ezt felismerve a Semmelweis Egyetem Anatómiai, Szövet, - és Fejlődéstani Intézetének Retina Laboratóriumában a vezetésemmel kifejlesztettünk egy világviszonylatban is egyedülálló szövettenyésztési eljárást, mellyel a szervdonációból visszamaradó retina szövet akár 14 héten át is életben tartható rendkívül jó szövettani megtartottság mellett” – nyilatkozta.

Ez a felfedezés vezetett el odáig, hogy mára már közösen dolgoznak dr. Roska Botonddal, és laboratóriumi csapatával.

Ők azt a felfedezést tették, hogy az emberre ártalmatlan vírusok segítségével a beteg retinába a fény érzékelésére alkalmas csatornákat lehet bevinni, így újra látóvá lehet azt tenni. Eredményeiket azonban nem tudták megfelelő módon tesztelni a humán retinán – ebben nyújtott segítséget nekik a Semmelweis Egyetem Retina Laboratóriuma.

A kísérletezés során a kígyók hőérzékelésében is szerepet játszó rendszert vettek alapul. Ezek a lények ugyanis nemcsak látnak, de egy speciális szervükkel a hőt is érzékelik.

Az eljárás során pedig sikerült egy mesterségesen módosított, hőre érzékeny ioncsatornát bejuttatni a humán retinába. Ezt a látható spektrumon kívül eső, közeli infravörös fényel keltett hőhatással aktiválták. Ezáltal visszatért a retina fényérzékenysége, az információ a látópályán keresztül a látókéregbe is eljutott, részben pedig a funkcionális látást is sikerült visszaállítani. A kísérletek Bázelen zajlottak.

A jövőre vonatkozóan dr. Szabó Arnold így fogalmazott: „A végső cél természetesen a vakság megszüntetése, és a betegek látásának visszanyerése. Ennek elősegítésére szeretnénk Magyarországon a Semmelweis Egyetem aktív részvételével egy klinikai kutatóközpont létrehozni, hogy itthon, magyar betegeken segíthessünk olyan terápiás eljárásokkal, amiket részben szintén magyarok fejlesztettek ki. Kutatópartnereinkkel közös reményünk, hogy ez a közeljövőben megvalósulhat”.

Forrás: https://www.origo.hu/tudomany/20200608-magyar-kutatok-segitsegevel-nyerhetik-vissza-a-vakok-a-latasukat-semmelweis-egyetem.html?utm_source=hirkereso

Összeállította: Szerkesztő

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/361-2007
Fax: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél